

Joop Wijn blijkt slecht verliezer

» Igor Thijssen en Michiel de Wit

Belastingplichtigen hebben recht op inzage in hun volledige fiscale dossier. Tot deze cruciale uitspraak kwam het Hof Den Bosch in de geruchtmakende KB Lux-zaken. Staatssecretaris Wijn van Financiën sputtert nog wat tegen. Het lijkt vanzelfsprekend dat een belastingplichtige zijn dossier mag inzien als hij verwikkeld is in een procedure tegen de Belastingdienst. Zonder kennisname daarvan wordt een belastingplichtige ernstig belemmerd in het voeren van gefundeerd verweer.

De belastingwet bevat daarom een recht op inzage. De Hoge Raad legde dit inzage-recht tot dusverre echter uiterst beperkt uit. Hof Den Bosch neemt nu afscheid van deze leer, met drastische gevolgen voor de Belastingdienst in de desbetreffende procedure.

Aan een belastingplichtige met een — vermeende — 'zwarte' bankrekening bij de Luxemburgse Kredietbank S.A. waren navorderingsaanslagen inkomstenbelasting en vermogensbelasting opgelegd met een boete van 100 procent van de verschuldigde belasting. Daarop spande de belastingplichtige een procedure aan. De Belastingdienst moest in het kader van die procedure van het Hof inzage verlenen in zijn dossier en bovendien in de interne stukken met betrekking tot alle KB Lux-zaken, zoals notities, nieuwsbrieven en tactische aanwijzingen.

De opdracht van het Hof is in zijn algemeenheid en zeker in de context van de KB Lux-zaken zeer terecht. De Belastingdienst baseert zich in deze zaken slechts op een afschrift van één microfiche met Luxemburgse bankrekeningen. Op grond van dit flinterdunne bewijs worden navorderingsaanslagen met boetes opgelegd over een periode van maar liefst twaalf jaar.

Het is evident dat zo'n maatregel zeer diep ingrijpt in het leven van een belastingplichtige. In veel gevallen gaat het gehele gespaarde vermogen naar de fiscus, voorzover dat nog in stand is. Zo niet, dan staan het eigen huis en overige bezittingen op het spel.

Natuurlijk dient zwart sparen bestraft te worden. Maar bij zulke zware, haast draconische straffen

heeft de belastingplichtige een zeer groot belang bij inzage in zijn dossier, zodat hij ten minste de methode kan toetsen aan de hand waarvan de navorderingsaanslagen — en dus ook de boetes — zijn berekend.

De Belastingdienst wilde, op instructie van Wijn, bepaalde delen van het dossier geheimhouden op grond van 'controlestrategische overwegingen'. Daarmee, door het achterhouden van informatie, schond de Belastingdienst zonder grond een belastingplichtige in diens mogelijkheden tot verweer. Het Hof maakte hier dan ook korte metten mee en vernietigde de navorderingsaanslagen en boetes. Het Hof baseerde zijn uitspraak op het recht op een fair trial, zoals neergelegd in het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens. Deze uitkomst staat overigens in schril contrast met de regeling die vele zwartsparenders onder zware druk troffen met de fiscus. Zij betaalden wel de verschuldigde belasting, en een boete van 50 procent.

De Tweede-Kamerleden Crone en Dezentjé Hamminga stelden Wijn onlangs kritische vragen over de door de Belastingdienst gevolgde gedragslijn. Wijn blijkt een slecht verliezer.

Uit zijn antwoorden wordt duidelijk dat hij zich niet bij de uitspraak van Hof Den Bosch wenst neer te leggen: hij gaat in cassatie bij de Hoge Raad. Een sterke zaak heeft hij niet: de vraag naar de juistheid van de door het Hof gemaakte belangenafweging is van strikt feitelijke aard en dus niet vatbaar voor cassatie.

En wat doet hij als hij straks ook in cassatie bakzeil heeft gehaald? Dan zal hij zich 'nader beraden over de te volgen handelwijze', blijken zijn antwoorden op de kamervragen. Voorzover Wijn hiermee doelt op een wetswijziging kunnen fiscaal advocaten slechts meewarig glimlachen. Wijn zal in dat geval internationale verdragen moeten opzeggen en dat is, zelfs voor de machtige staatssecretaris van Financiën, een brug te ver.